

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

 VZDELÁVANÍM
PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV
K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH
RÓMSKÝCH KOMUNÍT

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov
EÚ

Kód ITMS: 26130130051

číslo zmluvy: OPV/24/2011

Metodicko – pedagogické centrum

Národný projekt

**VZDELÁVANÍM PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV
K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH RÓMSKÝCH KOMUNÍT**

Mgr. Eva Križanovičová

Tvorivá dramatika 3 časť

2014

Vydavateľ: Metodicko-pedagogické centrum,
Ševčenkova 11, 850 01 Bratislava
Autor UZ: <Mgr. Eva Križanovičová>
Kontakt na autora UZ: <ZŠ Blatné Remety>
Názov: <Tvorivá dramatika 3 časť>
Rok vytvorenia: <2014>
Oponentský posudok vypracoval: <Ing. Jana Križanovičová>
ISBN 978-80-565-0909-8

Tento učebný zdroj bol vytvorený z prostriedkov projektu Vzdelávaním pedagogických zamestnancov k inkluzii marginalizovaných rómskych komunít. Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov Európskej únie.

Text neprešiel štylistickou ani grafickou úpravou.

Obsah

1 Pracovný list Kráľ Matej a cestár	4
2 Pracovný list O kozliatkach	8
3 Pracovný list Medový hrnček	17
3.1 Úlohy na komunikáciu a čítanie s porozumením	17
3.2 Úlohy na rozvoj fantázie a tvorivosti	21
4 Pracovný list Tvoríme a rýmujeme	28
5 Pracovný list Kvety	33

1 PL KRÁĽ MATEJ A CESTÁR

Literárny text: Kráľ Matej a cestár – z knihy Zvonové studničky (Ľudová povest')

1. Text doplň vetami, ktoré sú pod ním. Do textu napíš číslo vety, ktorá na vynechané miesto patrí.

Ked' chodil kráľ Matej pomedzi ľudí, stretol na hradskej cestára, ako čistil priekopu, a spýtal sa ho: Ten mu odpovedal, že tri groše na deň. „Ako môžeš na tom vyžiť?“ pýtal sa kráľ ďalej. „Vyžiť ako vyžiť, ale ja z toho jeden groš vraciam, jeden požičiavam a na tom tretom groši sám so ženou žijem.“ Rozmýšľal kráľ nad tým, čo počul, skúmal, ako to mohlo byť s tými troma grošmi, Cestár odpovedal: „Mám malého syna, ktorému požičiavam, mám starého otca, ktorému vraciam, a na tretom groši sám žijem.“ , dal cestárovi za hrst' dukátov a požiadal ho, aby to nikomu neprezradil dovtedy, kým neuvidí jeho kráľovský obraz. Kráľ mal Povedal im slová cestára a požiadal ich, aby mu vysvetlili ich záhadnosť. Dal im dvanásť dní na rozmýšľanie. , a tak sa kráľa opýtali, kto mu ju povedal. Zradil im to, lebo bol presvedčený, že im to cestár nezradí. Prišli kráľovi radcovia za cestárom a dali mu mnoho zlatých peňazí. Cestár videl na zlatých peniazoch kráľovu hlavu, Ked' sa poradcovia vrátili ku kráľovi, rozpovedali mu o cestárovi a jeho gazzovaní všetko tak, ako to naozaj bolo. Kráľ sa ihneď pobral za cestárom a dohováral mu, prečo nedodržal slovo, že nemá nikomu svoj príbeh rozpovedať dovtedy, kým neuvidí kráľov obraz. Cestár siahol do vrecka, vytiahol zlatý peniaz a ukázal mu kráľovu hlavu. Nato kráľ povedal: A od tej chvíle si vzal kráľ cestára k sebe a boli dobrí priatelia.

- 1) „Synku, povedz mi, aký máš plat?“
- 2) Hádku nedokázali rozlúštiť,
- 3) Porozumel kráľ tejto reči,
- 4) a tak im pokojne všetko povedal.
- 5) „Ty si múdrejší ako ja!“
- 6) až sa obrátil na cestára, aby mu vysvetlil tú záhadu.
- 7) dvanásť radcov pri sebe, takých, ako sú teraz ministri.
- 8) pobral za cestárom a dohováral mu

2. Precvič si jazýček jazykolamom.

Popukané pukance popukali na plne popukanej panvici plnej popukaných pukancov.
Nemá Peter ani meter, meria meter ten nás Peter.

3. Pokus sa popliest' príslovia o priateľstve.

Lepšia hrst' priateľov ako voz dukátov.

Dobrí priatelia sa aj s jednou jahodou podelia.

.....
V núdzi poznáš priateľa.

Priateľmi bud'me, dlhy si plat'me.

A čo by tvoj priateľ z medu bol, neolíž ho celého.

4. Doplň správne slová do povesti *Kráľ Matej a cestár*.

Kráľ Matej chodil medzi ľudí a stretol

Pýtal sa ho, aký je jeho Vraj tri groše na jeden

Z nich jeden požičiava, druhý vracia

a z tretieho sám Cestár za tú záhadu dostal

Hádanku o grošoch hádali dvanásti Cestár im tajomstvo , ked' uvidel kráľov na jednej strane dukáta.

➔ synovi, obraz, deň, cestára, žije, troch, prezradil, otcovi, radcovia, plat, dukát

5. Práca s textom - odpovedaj na otázky písomne.

Pokús sa pri prvom čítaní povesti doplniť, čo by mohol cestár kráľovi odpovedať:

Rozmýšľal kráľ nad tým, čo počul, skúmal, ako to mohlo byť s tými troma grošmi, až sa obrátil na cestára, aby mu vysvetlil tú záhadu. Cestár odpovedal:

.....
.....
Dotvor, ako asi vyriešili radcovia kráľovu záhadu.

... Kráľ mal dvanásť radcov pri sebe, takých, ako sú teraz ministri. Povedal im slová cestára a požiadal ich, aby mu vysvetlili ich záhadnosť. Dal im dvanásť dní na rozmýšľanie.

Objasni, ako si porozumel slovám cestára:

„Mám malého syna, ktorému požičiavam, mám starého otca, ktorému vraciam, a na treťom groši sám žijem.“

Zhodnoť a napíš správanie postáv.

Objasni významy nasledujúcich slov z povesti.

groš, dukát -

rozpovedať -

hradská -

zradiť niečo -

Čo sa ti v ľudovej povesti najviac páčilo – nepáčilo?

Páčilo

Nepáčilo

.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....
.....

Zamysli sa nad tým, čo všetko by mohli symbolizovať tri groše.

.....
.....
.....
.....

Napíš, čím t'a obohatil príbeh povesti.

.....
.....

Zostav osnovu v 5 bodoch ľudovej povesti Kráľ Matej a cestár. Zreprodukuj príbeh ľudovej povesti.

.....
.....
.....
.....
.....

6. Doplň do rozprávkových básničiek správne slová.

Nesie dievča v košíčku
dobroty pre _____.
Stretne ona vlka v _____,
pýtal sa jej, čo to nesie.

Tri _____, každý iný,
z tehál, slamy a aj z hliny.
V každom z nich je jeden brat,
vlk sa chystá ich _____.

Do mesta šla _____ stará,
kozliatkam však prikázala:
„Nikomu neotvárajte vrátka,
kým nezaznie moja _____ krátká.“

Raz to bude hrdina,
príde jeho hodina.
Princezná mu bude žena,
prinesie mu aj kus vena.
prinesie mu aj kus vena.
Teraz je to špatná tvár,
od popola _____ .

2 PL O KOZLIATKACH

Literárny text: František Hrubín: **O nepodarených kozliatkach** (báseň), **Kozliatka** (Ľudová rozprávkou)

1. Prečítaj si text Ľudovej rozprávky. Začiatok a koniec vety vyfarbi rovnakou farbou.

Bola raz jedna hôrka a v nej na samom prostriedku pekná zelená lúčka. Na tej lúčke stál domček a v domčeku bývala koza s malými kozliatkami. Ked' išla stará koza na pašu, prikázala kozliatkam : „Deti moje, neotvárajte nikomu, iba mne, ked' zakričím, že vám nesiem na rožkoch sienka, v pyštek u vodičky, vo veme mliečka.“ Ked' to prikázala, pričupil sa vlk pod oblok. Všetko vypočul. Len čo koza odišla, pribehol k dverám a dal sa kričať : Kozliatka, kozliatka, otvorte dvierka, nesiem vám na rožkoch sienka, v pyštek u vodičky, vo veme mliečka. Ale kozliatka mu odpovedali: „Veru ti my neotvoríme, lebo ty nie si naša mamička. Naša mamička má tenšie hrdlo.“ Ako to vlk počul, bežal ku kováčovi a skríkol na neho: „Hej, kováč, kováč ukuj mi tenšie hrdlo! Ak nie, hned' t'a zjem.“ Nuž kováč mu ukul tenšie hrdlo. Vlk bežal k domčeku a začal tenším hlasom spievať: Kozliatka, kozliatka, otvorte dvierka, nesiem vám na rožkoch sienka, v pyštek u vodičky, vo veme mliečka. „Ej, veru ti my neotvoríme, lebo ty nie si naša mamička. Naša mat' má tenšie hrdlo.“ Nahnevaný vlk bežal znova ku kováčovi, aby mu ukoval ešte tenšie hrdlo. Vlk sa vrátil ku kozliatkam a začal tenuškým hláskom volať: Kozliatka, kozliatka, otvorte dvierka, nesiem vám na rožkoch sienka, v pyštek u vodičky, vo veme mliečka. „Veru si ty nie naša mamička, my ti neotvoríme,“ povie najstaršie kozliatko. „Ba veru to je naša mat',“ škriepili sa ostatné kozliatka. „Ba veru nie,“ nedalo sa najstaršie. „Ba veru hej! Len ju pust'me, ved' sme už hladné,“ hádali sa ostatné. Kozliatka pribehli ku dverám a odomkli ich. Ale tu vopchá vlk hlavu do izby. Prikláknuté kozliatka sa od strachu rozpŕchli. Ktoré vyskočilo na pec, ktoré na prípecok, ktoré na stôl, ktoré do pece. Ale všetko darmo. Vlk ich všetky pochytal a pohltal. Iba jedno, čo sa vopchalo do pece, nevedel vytiahnuť. Nažratý vlk odišiel a o chvíľu prišla koza. Ej, ale sa preťakla, ked' našla všetko pootvárané. Vojde do domca. Hľadá, bl'ačí, obzerá sa, ale nikde nič. Iba nakoniec nazrie do pece. Vidí tam učupené kozliatko. „Ach, mamička, či ste to vy?“ zvolalo nastráchané kozliatko. „Veru ja. A kdeže sú ostatné?“ „Jaj, mamička moja, kdeže sú tie. Prišiel vlk, zaspieval ako vy. Nuž mu otvorili. On ich všetky požral. Iba mňa nevedel z pece vytiahnuť.“ Ked' to stará koza počula, hybaj, vybrala sa za vlkom. Nebol ešte ďaleko. Koza ho dohonila. Rohami tak buchla doňho, že hned' bolo po vlkovi. A kozliatka

vypárala vlkovi z brucha. Šťastie, že boli ešte živé. Naradovaná mať si ich odviedla domov. Ale od tých čias kozliatka mamičku poslúchali. Vlkovi nikdy viac neotvorili.

Na tej lúčke stál domček a v domčeku bývala	ktoré na stôl, ktoré do pece.
Ale od tých čias	že hned' bolo po vlkovi.
Rohami tak buchla doňho,	pričupil sa vlk pod oblok.
Kozliatka pribehli ku dverám	že vám nesiem na rožkoch sienka, v pyštek u vodičky, vo vemene mliečka.“
„Hej, kováč, kováč ukuj mi tenšie hrdlo!	kozliatka mamičku poslúchali.
Ktoré vyskočilo na pec, ktoré na prípecok,	koza s malými kozliatkami.
„Deti moje, neotvárajte nikomu, iba mne, ked' zakričím,	Ak nie, hned' ťa zjem.“
Ked' to prikázala,	a odomkli ich.

2. Precvič si jazýček. Povedz rýchlo.

Zbadal pán pštros pštrosicu,
priniesol jej kyticu.
A pštrosica pána pštrosa,
štipla do pštrosieho nosa.

Kúpil pán pštros pršiplášť,
pre pštrosicu pekný zvlášť.
Za pštrosicou pyšne príde,
pršiplášť sa predsa zíde.

3. Po prečítaní textu rozprávky odpovedaj na nasledujúce otázky písomne.

Ako sa príbeh začína?

Aké postavy v rozprávke vystupujú? Charakterizuj ich.

.....

.....

Môžeš rozdeliť tieto postavy do nasledujúcich skupín:

kladné a záporné postavy

reálne a fiktívne

personifikované a nepersonifikované

V akom čase a priestore sa odohráva príbeh rozprávky?

V akej krajine sa príbeh odohráva?

Čo spôsobuje gradáciu (stupňovanie) dej?

Považuješ zobrazený príbeh rozprávky za reálny alebo vymyslený?

Ktorá číslovka sa v rozprávke vyskytuje?

V akej osobe je vyrozprávaný príbeh?

Vyskytujú sa v ňom aj prehovory postáv (priama reč)? Napíš príklad.

.....
.....

Ako sa príbeh končí?

Akú ústrednú myšlienku vyjadruje rozprávka O kozliatkach?

.....

Kde bývala koza s malými kozliatkami?

Čo prikazovala kozliatkam, keď išla na pašu? Vypíš z textu.

.....
.....

Kde išiel vlk, aby mal tenšie hrdlo?

Čo hovoril vlk kozliatkam? Vypíš z textu.

.....
.....

Prečo otvorili kozliatka vlkovi dvere?

.....

Čo urobil vlk s kozliatkami?

Koľko kozliatok sa zachránilo? Prečo?

.....

Čo urobila stará koza, keď počula, čo sa stalo?

.....

4. Vystrihni a nalep strofy popletenej básničky v správnom poradí. Nauč sa ju nasepamäť.

Koza vraví: „Kozliatka,
nechod’te mi za vrátka!

Prídem večer, nebite sa,
zlý vlk by vás počul z lesa!“

Ešte je len na priedomí,

už sa bijú, len tak hrní:

„Siénko mnéé, siénko mnéé!“

„Tebé nié, tebé nié!“

„Darmo klopeš, darmo búchaš.

Najprv sa nám v okne ukáž,

či máš rožky, bielu bradu!“

„Mám len brucho plné hladu.“

Vtom na dverách hromy, buchy:

„Otvárajte, čo ste hluchí!“

Capko šepká: „Ani muk!

Deti, to je starý vlk!“

„Kdežé!“ kričia maličké.

„Mamička tak neklope.“

„Ako?“ „Nohou nekope.

Pekne rožkom: klop, klop, klop.“

Vlk to skúša – buch a klop,

vlk to pletie – klop a buch.

A na dverách hromy, buchy:

„Počujete, či ste hluchí?

Otvárajte mamičke!

Ešte je len na priedomí,

už sa bijú, len tak hrmi:

„Siénko, mné, siénko mné!“

„Tebé nié, tebé nié.“

Ty si vlk a luhár k tomu.

Nedáme ti z nášho sienka.

„Mamička nám išla z domu

dioniest' mliečka do vemienka.

Tam si chod', ty luhár starý,

kde sa vlkom lepšie darí!“

Zavrčí vlk, hrievu zježi,

stiahne chvost a domov beží.

5. Dramatizácia rozprávky.

Staň sa na chvíľu postavou z rozprávky a zahraj si ju podľa predlohy.

Postavy: rozprávač, koza, vlk, štyri kozliatka, capko

Kostýmy: kozliatka – biele šaty, koza – bodkovaná šatka, capko – šiltovka, šatka na krk, vlk – klobúk

Rekvizity: zvonček, kartónový strom, prútený košík

Scéna: javisko - dva prevrátené stoly

Rozprávač: Kde bolo, tam bolo na čistinke ráno, v domčeku maličkom, toto sa udialo.

Udialo sa v rodinke kozy s kozliatkami, počúvajte deti príbeh neslýchaný. Mama koza svoje dietky rada má, každé ráno na sienko im chodieva. (*Rozprávač ostáva, prichádza koza...*)

Koza: Kozliatka, nechoďte mi za vrátka! Prídem večer, nebrite sa, zlý vlk by vás počul z lesa!
(*Koza odchádza*)

Rozprávač: Ešte je len na priedomí, a už sa bijú, len tak hrmi. (*Rozprávač odchádza, vbehnú štyri kozliatka a capko*)

1. kozliatko: Sienko mnéé... (*strká sa s druhým kozliatkom*)

2. kozliatko: Sienko mnéé...

3. kozliatko: Tebe nié ...(*strká prvého*)

4.kozliatko: Tebe nié... (*strká druhého*) (Ostávajú na scéne)

Rozprávač: Vtom na dverách hromy, buchy... (*Rozprávač odchádza, ráznym krokom prichádza vlk, zakrádajúc sa spoza stromu*)

Vlk: (*Hromovým hlasom zreve*) Otvárajte, čo ste hluchi!

Capko: (Šepky) Ani muk! Deti, to je starý vlk!

Rozprávač: A na dverách hromy, buchy...

Vlk: (*Rázne*) –Počujete, či ste hluchi? Otvárajte mamičke!

Kozliatka: (*Spolu*) Kdeže! Mamička tak neklope.

Vlk: (*Zvolá*) A ako?

Capko: Nohou nekope, pekne rožkom – klop, klop, klop...

Rozprávač: Vlk to skúša – buch a klop... (*rozprávač mávne rukou*) Vlk to pletie – klop a buch.

1. kozliatko: Darmo klopeš, darmo búchaš.

2. kozliatko: Najprv sa nám v okne ukáž, či máš rožky, bielu bradu!

Vlk: (*Smutno*) Mám len bricho plné hladu.

3. kozliatko: Mamička nám išla z domu doniesť mliečka do vemienka.

4. kozliatko: (*Rázne, dupne nohou*) Ty si vlk a luhár k tomu. Nedáme to z nášho sienka.

Capko: Tam si chod', ty luhár starý, kde sa vlkom lepšie darí! (*Naznačí rukou, smerom na les*) (*Vlk uteká, prichádza rozprávač*)

Rozprávač: Zvrčí vlk, hrivu zježí, stiahne chvost a domov beží. Vtom sa z lesa mamka vracia, kozliatka ju vítajú, že sa tu dnes dobre mali, sienko od nej pýtajú.

Koza: A či ste tu dobrí boli?

Capko: Boli mamka, boli, boli i vŕčka sme odplášili...

Koza: A či vŕčko bol tu dnes?

Kozliatka: Bol veru, a chcel nás zjest'. No my sme sa nedali, do lesa ho vyhnali.

Rozprávač: (*Zazvoní zvončekom*) Na dverách už zvoní zvonec, rozprávočke je už koniec.

Poslúchajte detičky, svoje múdre mamičky. Vždy vám dobré rady dajú, lebo vás tak rady majú.

6. Osnova ľudovej rozprávky **O kozliatkach.**

Po tichom prečítaní rozprávky zostav stručnú osnovu a prečítaj ju.

a)

- b)
- c)
- d)
- e)

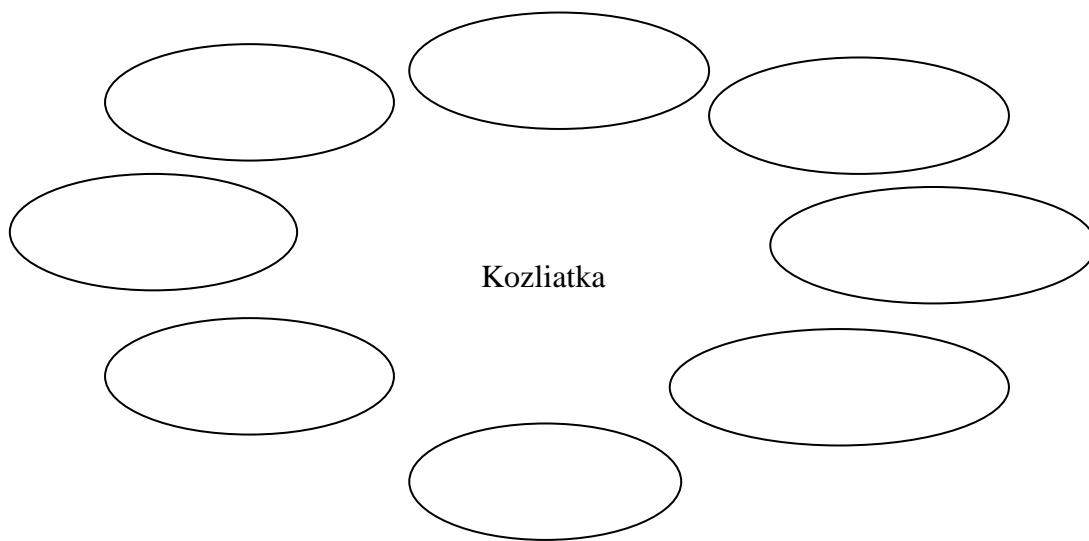
7. Očísluj obrázky podľa deja rozprávky. Povedz rozprávku vlastnými slovami.

.....

8. Clustering

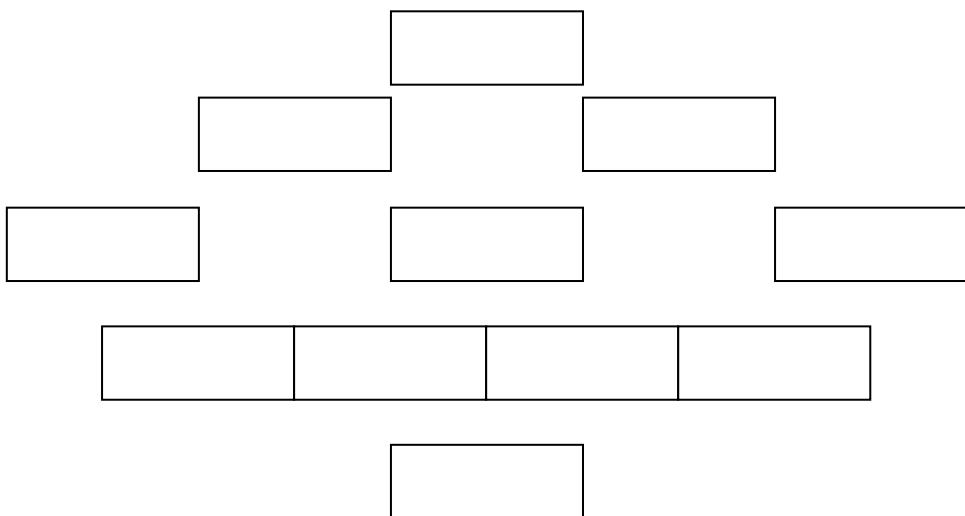
Porozmýšľaj a napíš do bublín slová, ktoré ti ku kozliatkom napadnú.

9. Cinquain

Vedel by si napísat' päťveršovú báseň s východiskovým slovom KOZLIATKA? Pracuj podľa nasledujúcich pokynov.

1. Verš: podstatné meno: KOZLIATKA
2. Verš: opis témy – dve prídavné mená
3. Verš: vyjadruje dej – tri slovesá
4. Verš: vyjadrenie emocionálneho vzťahu k téme – veta zo štyroch slov
5. Verš: synonymum, podstata témy – jedno slovo (slovný druh, podľa vlastného výberu)

10. Akrostich

Na začiatocné písmená doplní slová, ktoré súvisia so slovom Kozliatka. Vyfarbi si obrázok.

K.....

O.....

Z.....

L.....

I.....

A.....

T.....

K.....

A.....

11. Spisovatelia

Pokús sa vytvoriť a napísat' vlastnú rozprávku O kozliatkach . Pracuj samostatne a potom prezentuj svoj výtvor pred celou triedou.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

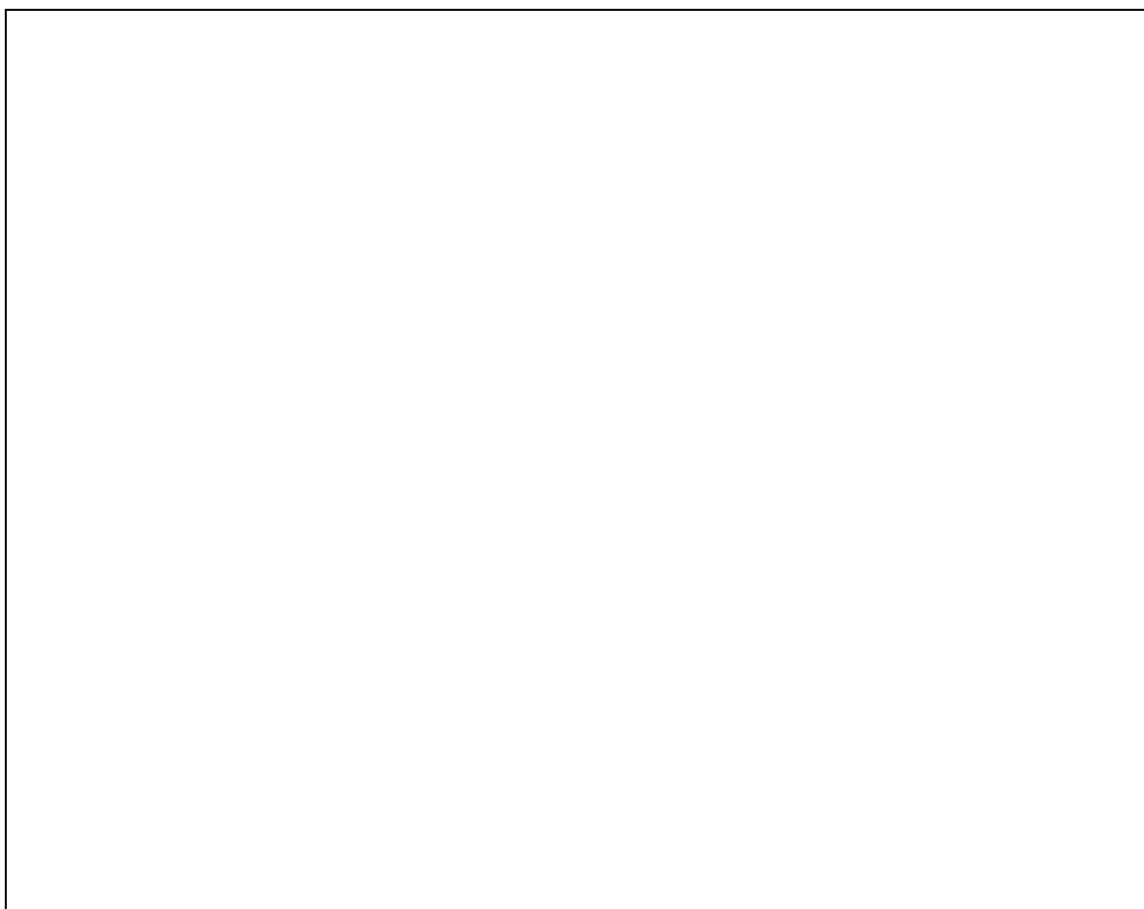
.....

.....

.....

12. Ilustrátori

Pokús sa nakresliť obrázok na základe napísanej rozprávky.

13. Básnici

Skús vytvoriť štvorveršovú báseň s téhou kozliatka. Prezentuj ju.

.....
.....
.....
.....

Porozprávaj, aké myšlienky si chcel svojou bášňou priblížiť.

Vymysli vhodný nadpis k svojej básni.

14. Napíš rýmy k týmto slovám.

kozliatka

nažratý

sienka

hrdlo

15. Doplň do rozprávkovej hádanky správne slovo.

Chlapček, čo sa z hrášku zrodil,
ľudom iba dobre robil.
Žiadna práca nie je ťažká
pre malého _____

Na bál prišla deva milá,
princa ona očarila.
Zahalenú mala peknú tvár,
stratenú črievičku jej princ vzal._____

S trpaslíkmi ona žila
macocha ju otrávila.
Mladý princ jej život dal,
a za ženu si ju vzal._____

Bol vám jeden kocúr čierny,
čižmy on mal, Miško, ver mi!
S čižmami vraj sedem míľ
jedným krokom urobil._____

Z medovníčkov postavený
stojí v lese domček malý.
V tom domčeku striga býva,
hladné deti dnu pozýva. _____

Kráľ Marušku z hradu vyhnal,
svoju chybu neskôr priznal,
že bez soli nie je život,
chorý čakal dcérin príchod. _____

Husté trny chráni zámok,
aj Ruženku a jej spánok.
Princ to trny vyrúbal,
devu si za ženu vzal. _____

3 PL MEDOVÝ HRNČEK – LUDMILA PODJAVORINSKÁ

3.1 Úlohy na komunikáciu a čítanie s porozumením

Literárny text: *Ludmila Podjavorinská: Medový hrnček* (báseň)

1. Precvič si jazýček krátkou básničkou.

Bzučia včielky v úbočí.

Nik ich bzučať neučí.

Len si bzučia, stále bzučia,

letia kvetom do náručia.

➤ Vytlieskaj ju na slabiky.

➤ Prelož krátku básničku do vymysленého – neexistujúceho jazyka.

.....
.....
.....
.....

2. Prečítaj maľovanú básničku. Pomôž si aj pomôckou.

Za ☺, skoro zrána, vstala ☺ vybúvaná. Vstala a už letí, hej! po ☺ zelenej. Na

v ☺ jase, na stá ☺ rastie v kráse. ☺, kašky – hľaď, kto by ich chcel

vyrátať! A už ☺ ku nim sadá a už prosí, čo by rada: „☺-krásy, nože, hej! Dajte šťavy

!“A tie ☺ a tie krásy, hned’ ju pozývajú z lásky, do svetlice ružovej, ku ☺

hotovej. A sa ☺, ☺ stíška a jej lejú do kalíška, do ☺ lejú jej vonnej rosy

.Pije ☺, chtivo pije, u kašky i u ľalie. Sladký zberá peľ i mok –už má plný ☺ !

Letí ☺ poľom v lese, ☺ si s medom nesie, ked’ tu kopč! premilá ☺ si rozbila!

 Rozbila, jaj! , sklienku, rozliala si medovienku ... Podťe, kto má rád, podťeže si pochutnať!

Pomôcky: slniečko, včielka, prvosienky, kvety, medovej, medík, hrnčíček, smeje, hostine, lúčine

3. Vystrihni a nalep strofy popletenej básničky v správnom poradí. Nauč sa ju nasepamäť.

Za slniečka, skoro zrána,
vstala včielka, vybúvaná.
Vstala – a už letí, hej!
po lúčine zelenej.

Pije včielka, chtivo pije,
u kašky i u ľalie,
zbiera sladký peľ i mok –
už má plný hrnčíčok.

A sa smejú, smejú stíška
a jej lejú do kalíška,
do hrnčíčka lejú jej,
vonnej rosý medovej.

A už včielka ku nim sadá
a už prosí, čo by rada:
„Kvetky - krásy, nože, hej!
Dajte šťavy medovej!“

Na lúčine v slnka jase
na stá kvetov rastie v kráse,
prvosienky, kašky – hľad’,
kto by ich chcel porátať!

A tie kvety a tie krásy,
hned’ ju pozývajú z lásky,
do svetlice ružovej,
ku hostine hotovej.

Rozbila, jaj! hrnčíček, sklienku,
rozliala si medovienku ...
Podťe, kto má medík rád,
podťeže si pochutnať!

Letí včielka poľom v lese,
hrnčíček si s medom nesie,
ked’ tu kopč! premilá,
hrnčíček si rozbila.

4. Po prečítaní textu odpovedaj na nasledujúce otázky a vypracuj ich aj písomne.

- a) Páčila sa vám báseň? Zakrúžkuj svoju odpoveď: a) ÁNO b) NIE
 - b) Svoju odpoveď zdôvodní jednou vetou.
-

- c) Rozhodni o aký text ide. Správnu odpoveď zakrúžkuj: (umelecký text, vecný text, poézia, próza, ľudová rozprávka, autorská rozprávka)

d) Z koľkých strof a veršov sa skladá báseň Medený hrnček?

e) Čo je rým? Aké druhy rýmov poznáš?

.....
.....

f) Objasni a podčiarkni aký druh rýmu sa vyskytuje v básni.....

.....

g) Vymenuj, aké druhy viet sa vyskytujú v básni. Uved' aj príklady. Objasni, ako pracujeme s hlasom pri ich čítaní (melódia viet).....

.....

h) Kto napísal báseň Medový hrnček?.....

i) Zakrúžkuj správny obrázok spisovateľky Ľudmily Podjavorinskej.

j) Ako sa báseň začína?

k) Doplň, čo je hlavnou témou básne?

P __ Í __ EH V __ IE __ K __ S M __ D __ V __ M H __ N __ E __ O __

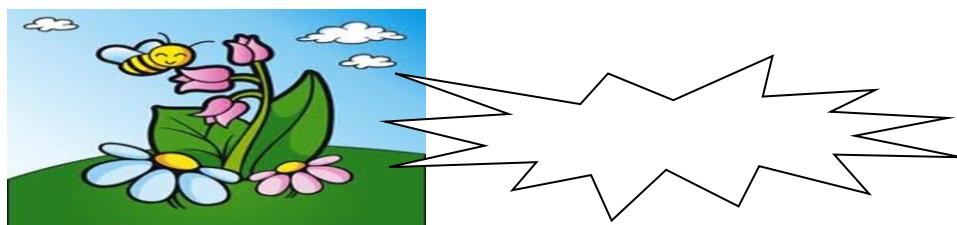
l) Porozmýšľaj a napíš, ako inak by sa mohla báseň začať?

.....

m) Koho autorka v básni považuje za hlavnú postavu? Napíš do oválu.

n) Ako by si pomenoval včelu v našej básni? Napíš jej meno.

o) Nájdì vo vetách mená a napíš ich na pripravené čiary podľa vzoru.

MAMA BUDE VARIŤ. Eva

OTEC BUDE MAĽOVAŤ.

BABKA NEPRÍDE, ALE NAPÍŠE.....
DEDKO, UKÁŽ MI RAKA!.....
POSKYTOL MI ROZHOVOR.....
PÔJDEM AJ JA NA VÝLET?.....
PONÚKLA MI ŠKORICU.....
PRINIESOL SI VANKÚŠ.....
PODAL MI LANO.....
STALA SA NEHODA NA CESTE.....
STÁLE MA DVÍHA NA RUKY.....
VČERA O TOM ROZPRÁVAL.....

- p) Môže včela ubližiť človeku? Odpoved' zakrúžkuj: a) ÁNO b) NIE
- q) Kedy a ako môže ubližiť?
- r) Ako by si riešil vzniknutú situáciu ty?
- s) Čo by sa stalo, keby sme nemali včielky?
- t) Poštípala ťa už niekedy včela?
- t) Poznáš rozprávky, pesničky, hádanky, riekanku, ktoré sú o včielke? Napíš ich.
-
.....
.....
.....
.....
.....

5. Rozbor textu – odpovedaj na otázky písomne.

- O čom je táto báseň?
- Kde sa odohráva príbeh tejto básne?
- Ktoré kvety vystupujú v básni?
- O čo prosí včielka kvety? Vypíš z básne.
- Čo robia kvety a krásy v básni?
- Dokonči text. A sa smejú, smejú stíška a jej lejú do kalíška,
.....

- Čo zbiera včielka v básni?
- Čo urobila včielka s hrnčíčkom v básni?
- Akú činnosť vykonávala včielka?
- Čo sa prihodilo včielke?

Prečo sa jej rozbil hrnčíček?

Čo urobila včielka, keď si rozliala medovienku?

Čo by ste robili vy na jej mieste?

Našiel sa niekto, kto by jej pomohol?

Môže sa aj v skutočnosti prihodiť ľudom niečo, také ako včielke? Čo napríklad? Odpovedz.

.....

Mohol by si aj ty lietať, poskakovať po lúke ako včielka?

Ktoré dobré vlastnosti má včielka?

Napíš svoje dobré a zlé vlastnosti:

MOJE DOBRÉ VLASTNOSTI:

MOJE ZLÉ VLASTNOSTI:

3.2 Úlohy na rozvoj fantázie a tvorivosti

1. Príbeh z obrázka

a) Pozri sa na obrázok. Napíš, čo vidíš na obrázku.

.....
.....
.....

b) Napíš, čo môže byť okolo obrázka.

.....

c) Čo sa na obrázok nezmestilo? Tvor nové slová.

.....
.....
.....

d) Ktoré zvieratká mohli pobehovať po lúke s včielkou?

e) Napíš, čo sa deje okolo obrázka.

.....
.....
.....

f) Čo sa mohlo stáť predtým, ako nastala situácia na obrázku?

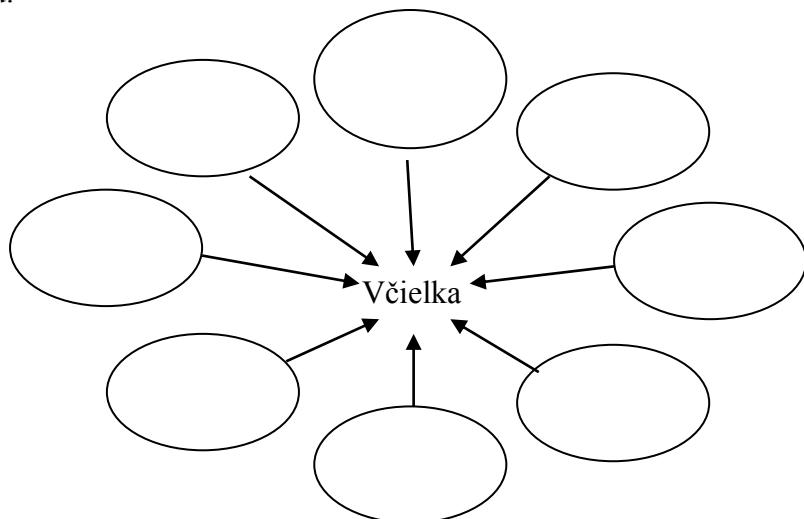
g) Čo bude ďalej? Čo bolo po udalosti?

h) Ako sa volajú ľudia, ktorí sa zaobrajú chovom včiel a výrobou medu? Doplň:

2. Brainstorming

Porozmýšľaj a napíš do bublín slová, ktoré t'a k danej téme (včielka) momentálne napadnú.

3. Cinquain

Slovo včielka ponúka veľa možností vytvoriť krátku báseň. Vedel by si napísat' päťveršovú báseň s východiskovým slovom VČIELKA o tom aká bola, čo robila a čo pre nás znamená?
Pracuj podľa nasledujúcich pokynov:

1. Verš: podstatné meno: VČIELKA
2. Verš: opis témy – dve prídavné mená
3. Verš: vyjadruje dej – tri slovesá

4. Verš: vyjadrenie emocionálneho vzťahu k téme – veta zo štyroch slov

5. Verš: synonymum, podstata témy – jedno slovo (slovný druh, podľa vlastného výberu)

4.Akrostich

Na začiatocné písmená doplní slová, ktoré súvisia so slovom včielka.

V -

Č -

I -

E -

L -

K -

A -

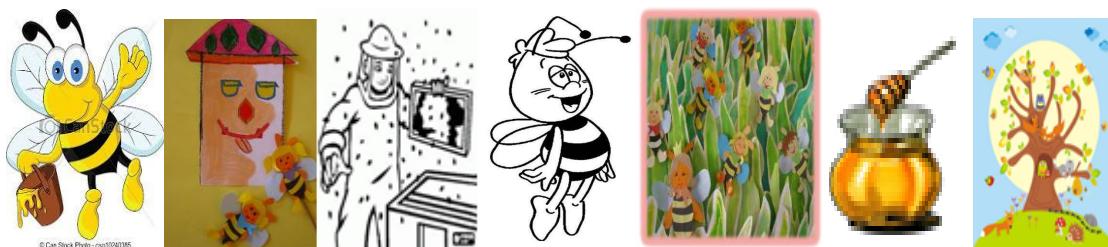
5. Činnosť včely

Vpiš do kvetín, čo robí včela? Opakuješ si slovesá.

6. Eskimácka pošta

Pokús sa vytvoriť vety na základe daných obrázkov a prečítať eskimácku poštu. Napíš zaujímavý príbeh na základe obrázkov.

7. Brainwriting

Porozmýšľaj, ktoré motívy z prečítanej básne nachádzaš alebo nenachádzaš vo svojom súčasnom živote a vyjadri k nim svoj hodnotiaci postoj. Pracuj v skupinách. Hľadajte, čo najviac tém a postojov k nim. (Napr.: Význam včely pre prírodu a ľudí, vzťah k nej.)

Môj hodnotiaci postoj k problému:

Kladný:

Záporný:

Chcel by si byť včelou? Vysvetli prečo áno a prečo nie.

.....

.....

.....

.....

8. Hranie rolí

Napodobni let včely, ako ti chutí med, pichnutie včelou, opeľovanie kvetín, vyjadri mimikou bolest' po uštipnutí, napodobni rýchlu pomoc po uštipnutí včelou.

9. Dramatizácia textu

Staň sa na chvíľu postavou z básne a zahraj si ju.

10. Spisovatelia

Pokús sa vytvoriť a napísat' vlastnú básničku, alebo rozprávku s tematikou o včielke. Pracuj samostatne a potom prezentuj svoj výtvor pred celou triedou.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

11. Ilustrátori

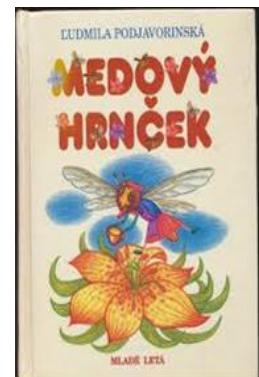
Pokús sa navrhnúť titulnú stranu vlastnej knihy Medový hrnček a napíš aj venovanie.

VENOVANIE:

12. Básnici

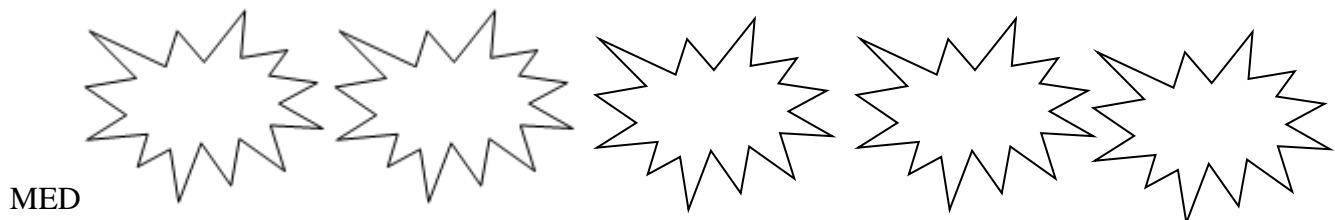
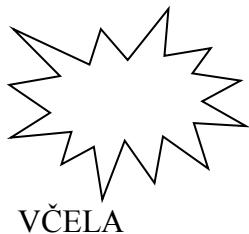
Skús vytvoriť štvorveršovú báseň s témou včielka. Prezentuj ju.

.....
.....
.....
.....

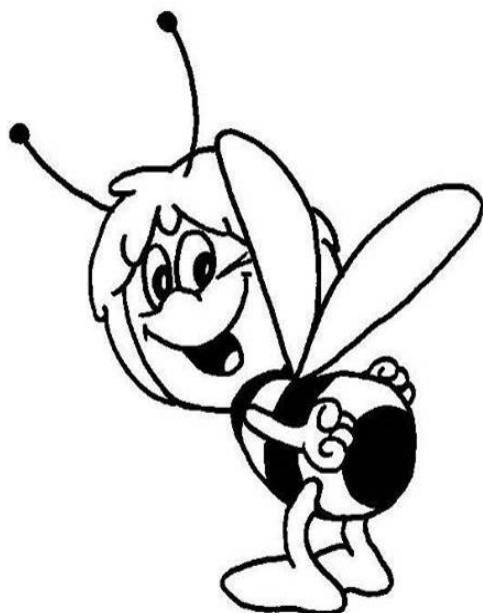

13. Zdrobneniny

Vytvor a napiš zdrobneniny zadaných slov.

14. Vymaľuj si včielku Máju a jej kamarátka Vilka. Dokresli im kvety.

4 PL TVORÍME A RÝMUJEME

1. Dotvor básničku.

Vyber zo zátvorky také slovo, aby sa rýmovalo so slovom v nasledujúcom verši a verš dával zmysel. Rýmy sú vždy v dvoch riadkoch.

Vedľa košatého _____, (zuba – duba)

narástla tam krásna _____. (huba – trúba)

A že bola _____, (solená – červená)

nezostala _____. (bez vena – bez mena)

Bielu sukňu _____, (na paličke – na nožičke)

tisíc bodiek _____. (na hlavičke – na lavičke)

Vysoko si drží _____. (hlávku – Slávku)

Spoznali ste _____? (pani Slávku – muchotrávku)

Veľkú o sebe má _____, (mienku – upomienku)

kým nestretne v lese _____, (plienku – lienkú)

Kričí na ťu: „Moja _____, (vília – milá)

čo si si to _____?“ (povolila – dovolila)

Lienka udivene na ťu _____: (hladí – hladí)

„Čo len muchotrávke na mne _____?“ (ladí – vadí)

Muchotrávka SMS-kou, maliarovi píše _____: (kravu – správu)

„Prelaľujete mi ihned' moju bodkovanú _____. (hlavu – trávu)

Z bielych bodiek chcem mať _____! (žlté – zlaté)

„Isto na to farbu _____?“ (máte – dáte)

Čo mal chudák maliar _____? (rodit' – robit')

Zobral farbu, začal _____. (chodiť – zdobit')

Stačil dáždik celkom _____, (malý – milý)

kvapky zlato _____. (postierali – pozmývali)

Muchotrávka _____, (zelená – milená)

už vie, čo je _____. (premena – odmena)

Môže byť aj _____, (pozlátená – pohladená)

nezbaví sa svojho _____. (sena – mena)

Vymysli vhodný nadpis básni. _____

2. Výroky.

Označiť správnosť alebo nesprávnosť výroku. Ku výroku napiš áno/nie.

Riekanka je veršík, má žartovné slová, nemá svoj rytmus, jej podstatou je odriekavanie. Pomocou nej si niekedy hrajúce deti rozdelia úlohy pri hre.

Vyčítanky majú osobitný rytmus, využívajú ju deti pri hre keď treba vylučovacím spôsobom určiť, kto bude plniť hlavnú úlohu v hre (napr: hra na skrývačku).

Hádanky skryte pomenováva predmet, končí sa otázkou na ktorú treba odpovedať.

3. Prepíš k zvieratám vyčítanky, v ktorých sa spomínajú.

Hore Hronom Pejko cvála,
kopytami hrudy váľa,
a ten dupot, a ten eval
kŕdeľ husí rozmetal.

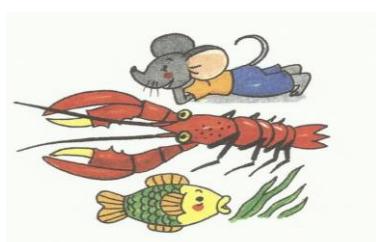
Kvá – kvá – kvačica,
čierna, biela kačica,
po piesočku chodila,
kačičky si vodila.

Povedala ryba, že bude chyba.
Povedal rak, že bude tak.
Povedala myš, že nebude nič.

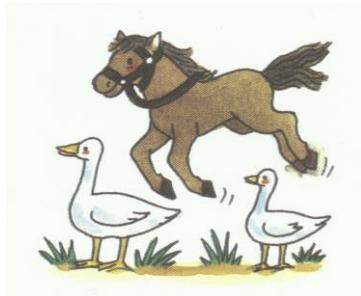
.....
.....
.....
.....
.....

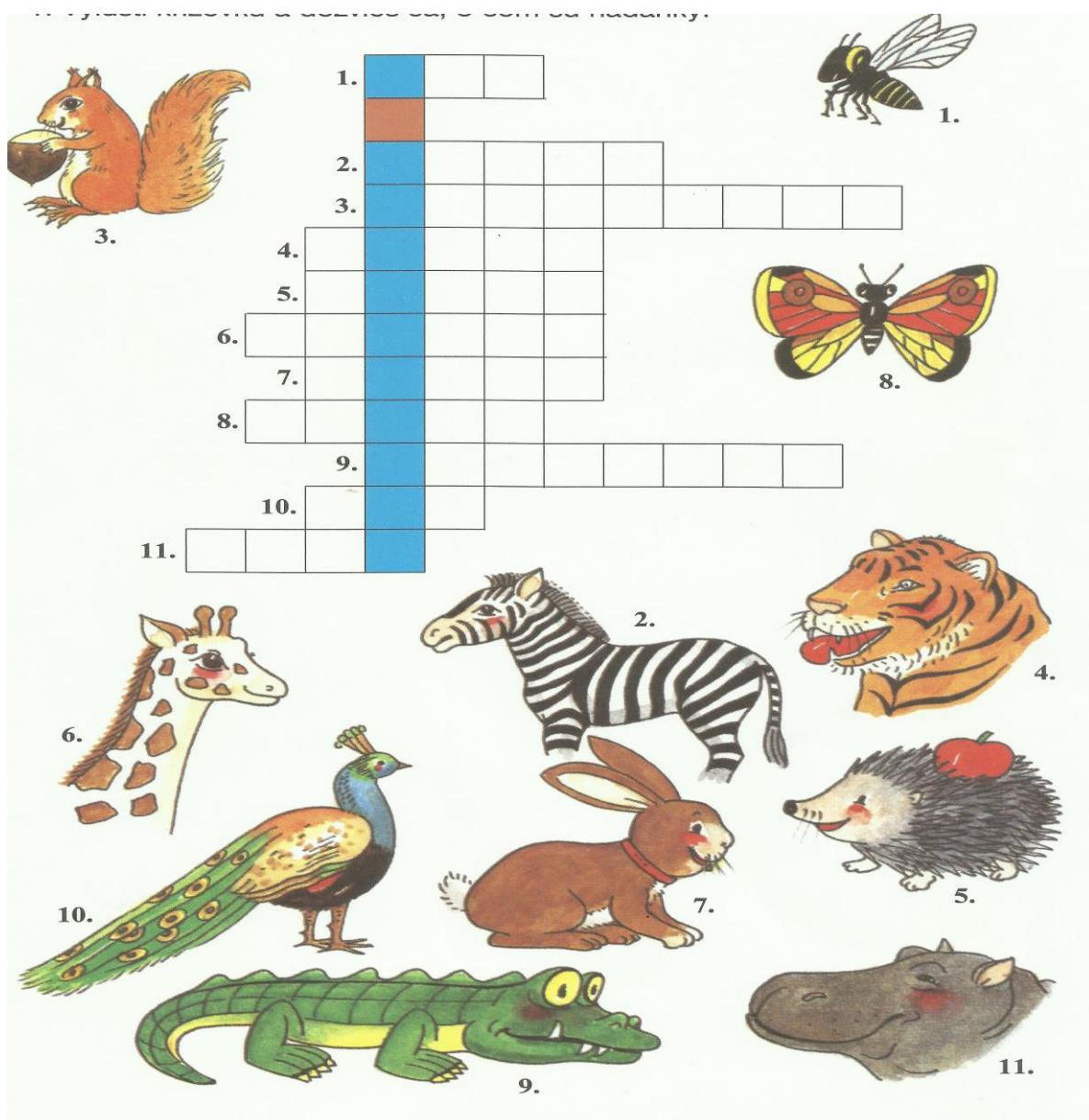
.....
.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....
.....
.....

4. Vylúšti krížovku a dozvieš sa, o čom sú hádanky.

5. Uhádni hádanky.

Stojí pani na streche, rozťahuje prsty a čo chytí v povetri, do izby nám pustí.

Čo je to?

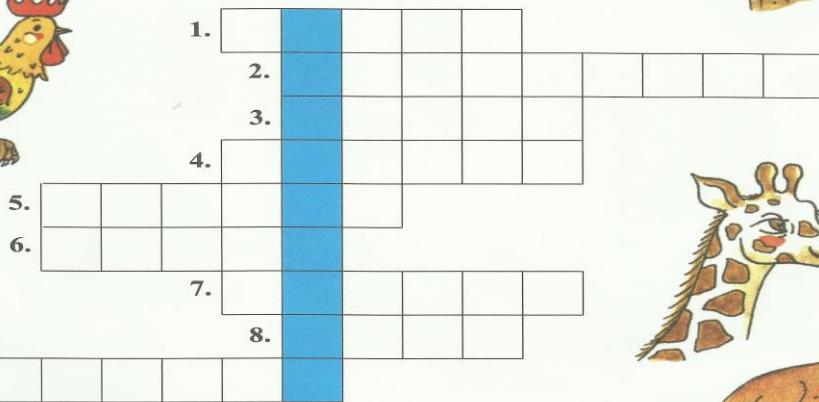
Veľké uši, chvostík malý. Čím by sme ho kŕmit' mali? On nemá chuť na zmrzlinku. Rád kapustu, d'atelinku. Čo je to?

Nevarí sa, nepečie sa, každučký deň obлизne sa, obлизne sa aj sto razy, žalúdok si nepokazí. Čo je to?

Sladká som, červená som, oberajú ma chlapci, zobú do mňa vrabce.

6. Doplň obrázkovú tajničku. Pomôžu ti obrázky zvierat.

1. Žije v lese a má parohy.
2. Má roh na nose.
3. Má pásavý kožuch a ostré zuby i pazúry.
4. Je veľký, farbavý a v zime spí.
5. Podobá sa na kohúta a žije na poli a v lese.
6. Každé ráno kikiríka.
7. Má najdlhší krk.
8. Má rožky, bradu a zdravé mlieko.
9. Žijú na streche a hrkútajú.

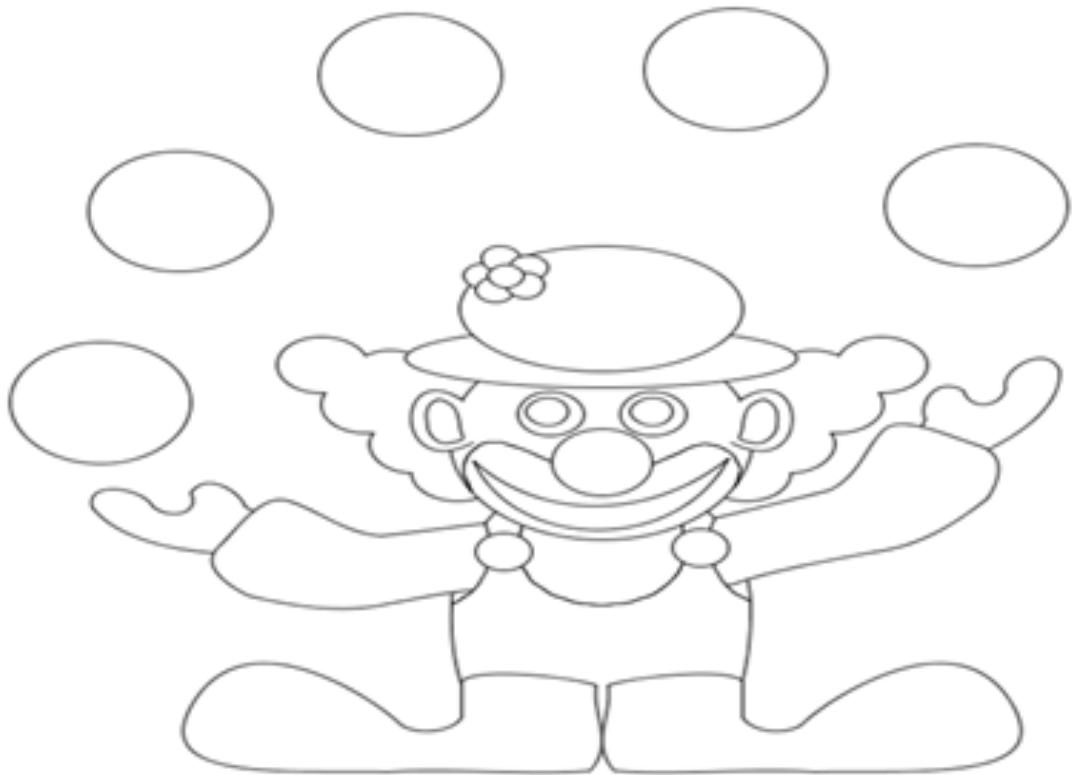
Tajnička: dva špendlíky, sadli mačky na pántiky. Čo sú to za čudné zvyky. Ententiky ja, ty, on, kto sa nehrá, z kola von!

7. Napiš riekaniku Prvá rozprávka a základe obrázkov.

8. Čítaj, vyfarbuj a doplňaj.

Ja som šaško- Jaško a veľmi ma potešíš, keď ma pekne vyfarbíš. Mám modré oči a červený nos. Pravú topánku mám tmavohnedú a ľavú bledohnedú. Gombíky na nohaviciach sú každý inej farby – ten vpravo je žltý a ten vľavo je modrý. Nohavice mám prúžkované, zeleno-žltej farby. Tričko nemám čisto biele, lebo na každom rukáve sú tri červené bodky – jedna väčšia, druhá menšia a tretia najmenšia. Vlasy mám hnedé a ústa červené. Na klobúku mám napísané tlačeným písmom svoje meno. Kvietok má biely stred a oranžové lupienky. Taký istý kvietok mám aj vedľa svojej pravej topánky. Okraj klobúka je čierny. Ruky aj tvár mám bledohnedej farby. Kruhy, ktoré sú nad mojou rukou sú vo farbách dúhy. Nevieš aké sú farby dúhy? Tak ti pomôžem. Ten v strede je žltý. Hned' vedľa vpravo je zelený a hned' vedľa vľavo od žltého je oranžový. Nad mojou pravou rukou je červený a nad mojou ľavou rukou je modrý. Tak čo? Som už krajší?

5 PL KVETY – MÁRIA RÁZUSOVÁ - MARTÁKOVÁ

Literárny text: Mária Rázusová – Martáková: Kvety – z knihy Od jari do zimy (báseň)

1. Vystrihni a nalep strofy popletenej básničky Kvety v správnom poradí. Nauč sa ju naspamäť.

Čierne krídla rozprestrela nôcka tichá a
dom celý v sladkom spánku dávno dýcha.
Len na malom stolíku v maľovanom
džbániku lúčne kvety samé šu - šu, plné
taju, o voľačom rozprávajú, šepotajú.

Ráno Marka - kvetinárka príde k stolu,
vidí: kvety povädnuté, hlávky dolu...
„Ach, to pre mňa jedine!

„Ja mám hlad! – A ja mám smäd, a tu v
džbáne vody niet!...“ A je potom
vzdychov, stonov až do rána, kvietkom
slzy stonkou tiekli aj do džbána.

„Bračekovci!“ zdvihne králik driečik holý,
„či aj vás tak všetko lomí, všetko bolí?“ A
kvety mu: „Aj nás tak!“ Najviac smúti divý
mak a najradšej by sa ukryl v ľažkom žiali,
že mu jeho krásne sukne opršali.

Orlíčky aj klince, zvonky, stračia nôžka –
celá kytka je už iba žalôb nôška.

Moje kvietky nevinné!...“
Aj ich kriesi, vodou fŕka – márne je to!
Marka kvety netrhal celé leto!

2. Po prečítaní textu odpovedaj na nasledujúce otázky.

Vymenuj kvety, o ktorých sa hovorí v básni.

Aké to boli druhy kvietkov?

Kto uložil kvietky do džbánku?

Aký bol osud kvietkov v džbánku?

.....
Akú mali náladu tie kvietky? Prečo?

Napiš, z čoho vidieť, že sa kvety správajú ako živé osoby?

.....
Aká je hlavná myšlienka básne?

Páčila sa vám báseň? Aké máte z nej dojmy? Prečo?

.....
.....
.....

Z koľkých strof a veršov sa skladá báseň Kvety.

Aké druhy rýmov sa vyskytujú v básni. Zapíš si ich a pomenuj.

.....
.....
.....
.....

Vymenuj, aké druhy viet sa vyskytujú v básni. Uveď aj príklady. Objasni, ako pracujeme s hlasom pri ich čítaní (melódia viet).

.....
.....
.....

3. Precvič si jazýček krátkou básničkou.

Zbadal motýľ margarétku,
pozdravil ju iba v letku.

Vraj sa náhli, nemá čas,
navštívi ju ešte raz.

Zosadol však na púpavu,
tá má mäkšiu, krajšiu hlávku.

Margarétka smutne vraví:
- Aleže si prelietavý!

- Vytlieskaj ju na slabiky.
 - Prelož krátku básničku do vymysленého – neexistujúceho jazyka
-
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

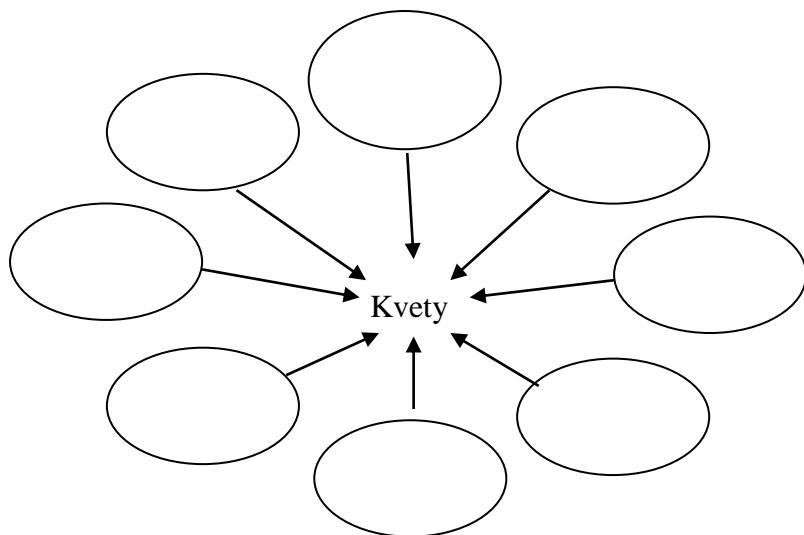

4. Prečítaj maľovaný príbeh. Pokus sa ja ty nejaký vytvoriť.

5. Brainstorming

Porozmýšľaj a napíš do bublín slová, ktoré t'a k danej téme (kvety) momentálne napadnú.

6. Príbeh z obrázka.

Pozri sa na obrázok. Napíš o ňom krátky príbeh.

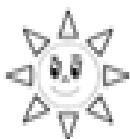
7. Uhádni hádanky a ich riešenia napíš na pripravené riadky. Pomôžu ti obrázky.

Obrázok si vyfarbi.

Po oblohe cez deň kráča,
vyletiet' chce k nemu vtáča.
Za mraky sa občas schová,
o chvíľu nás zdraví znova.
Čo je to?

Pri rybníku trávi čas,
s udicou tu sedí zas.
Takto pekne čas sa kráti,
bez rybky sa domov vráti.
Čo je to?

V domčeku vždy býva sám,
lepší nápad preňho mám:
- Vystrč rožky, vylez hned',
veselší je vonku svet.
Čo je to?

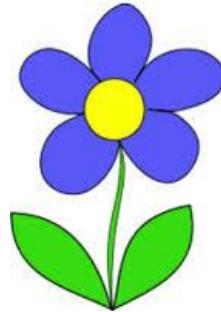
Vo vode rada býva,
plutvami a chvostom kýva.
Zamysli sa často v duchu -
nechcela by žiť na suchu.
Čo je to?

8. Básnici

Skús vytvoriť štvorveršovú báseň s téhou kvety. Prezentuj ju.

.....
.....
.....
.....

Porozprávaj, aké myšlienky si chcel svojou básňou priblížiť.

Vymysli vhodný nadpis k svojej básni.

9. ČO BY SA STALO, KEBY ...

Napíš čo by sa stalo, keby prestali rást' kvety.

.....
.....
.....

10. Napiš, čo sa ti na správaní človeka k prírode páči a čo nie. Svoje názory a postoje zdôvodni.

Páči sa mi

.....
.....

Nepáči sa mi

.....
.....

.....
.....
.....
.....
.....

Zdôvodnenie

.....
.....
.....
.....
.....

Zdôvodnenie

11. Vystrihni a nalep obrázky podľa toho, čo máme a čo nemáme robiť v prírode.

Čo máme robiť

Čo nemáme robiť

12. Vymysli nejaké pravidlo alebo zákon o ochrane prírody, ktoré by museli všetci ľudia rešpektovať. Ako by si potrestal tých, ktorí by boli voči nemu ľahostajní?

.....
.....
.....
.....
.....
.....

13. Pokús sa vpísat' do básne Kvety slová, ktorými môžeš obmeniť ideovoestetické vyznenie básne (napr. báseň humorná, báseň záhadná a pod.)

Čierne [redacted] rozprestrela nôcka tichá

a dom celý v sladkom spánku dávno dýcha.

Len na malom stolíku v maľovanom džbániku lúčne kvety [redacted],
plné taju, o voľačom rozprávajú, šepotajú.

„Bračekovci!“ zdvihne králik driečik holý,
„či aj vás tak [redacted],
všetko [redacted] ?“ A kvety mu: „Aj nás tak!“
Najviac [redacted] divý mak
a najradšej by sa ukryl v [redacted],
že mu jeho krásne sukne [redacted].

Orlíčky aj klince, zvonky, stračia nôžka –
celá kytka je už iba [redacted].

„Ja mám hlad! – A ja mám smäd,
a tu v džbáne [redacted] !...“
A je potom vzdychov, stonov až do rána,
kvietkom [redacted] stonkou tiekli aj do džbána.

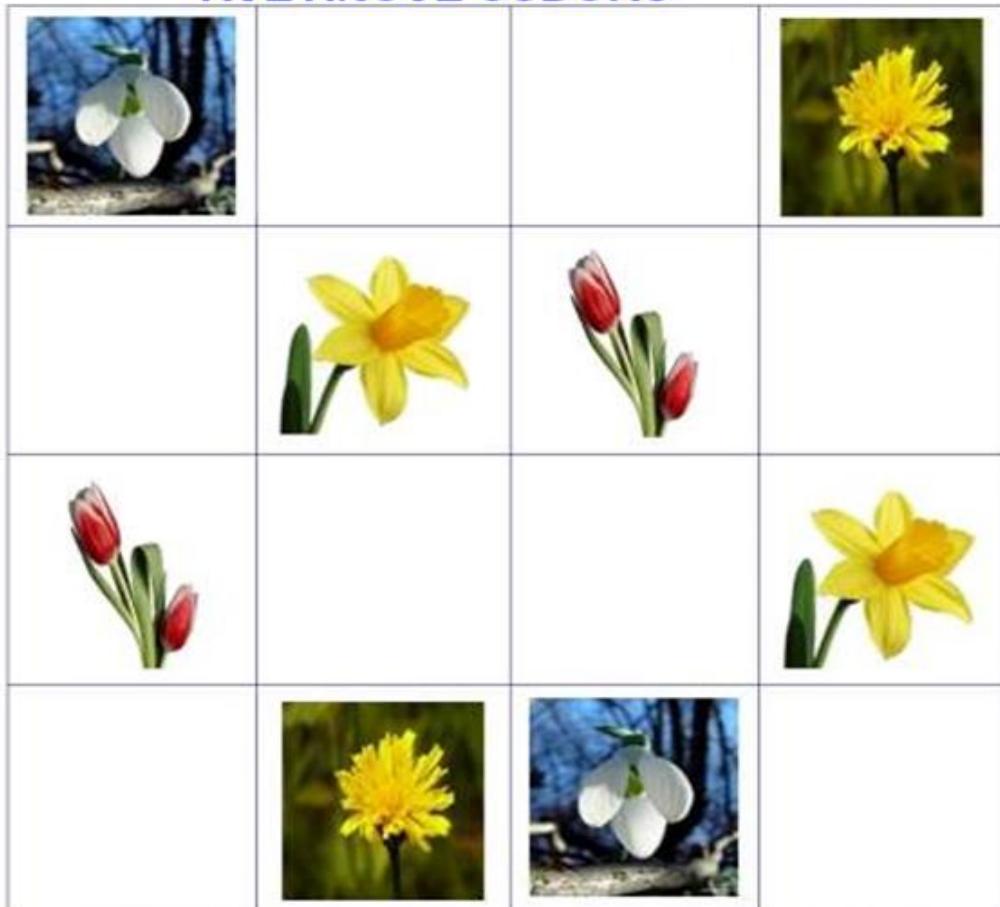
Ráno Marka - kvetinárka príde k stolu,
[redacted],
[redacted] ...
[redacted] !
[redacted] ! ...
[redacted] -
[redacted] !

Marka kvety netrhal celé leto !

14. SUDOKU

Vystrihni štvorčeky s obrázkami a vlep ich na chýbajúce miesta v SUDOKU tak, aby každý riadok, každý stĺpec obsahoval každý zo štyroch obrázkov.

KVETINOVÉ SUDOKU

Spodné obrázky rozstriať a vložiť do tabuľky tak, aby v každom riadku a stĺpci bol každý obrázok

